

יבמות נז. (ש אחרונה) עד נח: (ש3 מהסוף)

ביאור מושגים

'הא מילתא אמר לן ר' ששת ואנהרינהו לעיינין ממתניתין' (דבר זה אמר לנו ר' ששת והאיר את עינינו לכך מהמשנה): ר' עמרם נוהג להשתמש בלשון מיוחדת כדי לתאר את הוכחתו של ר' ששת מהמשנה. הוא אומר שר' ששת האיר את עינינו מהמשנה. הסיבה לשימוש בלשון פיוטית זו נובע כנראה מהעובדה שר' ששת היה עיוור. ר' עמרם השתמש בלשונו המיוחדת כדי להעביר לנו את המסר שיש אור גשמי (שאותו ר' ששת לא יכול לראות) אבל יש גם אור רוחני (שאותו ר' ששת לא רק רואה אלא גם מראה ומאיר לאחרים) מבט זה שופך אור חדש על מגבלותיו הגופניות של האדם.

אישה שאסורה לכהן

התארסה לכהן: ר"מ: אינה אוכלת תרומה, ר"ש ור"א: אוכלת תרומה

נכנסה לחופה עם כהן: רב: נפסלה - ואינה אוכלת תרומה, שמואל: כשרה - ואוכלת תרומה

אם היא קטנה מגיל 3 - רב מודה שלא נפסלה (כפי שביאתה לא ביאה גם חופתה לא חופה)

הערות

א. המח' על אירוסין לא מקבילה למח' על כניסה לחופה
 ייתכן שר"מ החמיר באירוסין כיוון שהם קונים
 ייתכן שר"א ור"ש הקלו באירוסין כיוון שהם תהליך השונה במהותו מביאה - אבל בחופה הם מחמירים כיוון שהיא חלק מתהליך הביאה

א. יש ברייתא שבה מובאת מח' תנאים על אישה פסולה האם היא אוכלת בתרומה (ת"ק: אוכלת, ר"י בריב"ב: אינה אוכלת)
 לא ברור האם הברייתא התייחסה לאישה שהתארסה (ואז המח' מקבילה למח' שבין ר"מ לר"א ור"ש)
 או לאישה שנכנסה לחופה (ואז המח' מקבילה למח' שבין רב לשמואל)

משנה בסוטה

שבועת הסוטה

'לא זינתי כשהייתי ארוסה, נשואה, שומרת יבם וכנוסה (אחרי ייבום)'

לא משקים ארוסה - כיצד ניתן להשביעה על תקופת האירוסין:
 ר' ששת: מדובר כשנכנסה לחופה (ומכאן ראייה שכניסה לחופה של פסולה נחשבת)

ר' פפא: מדובר כשנשאה (והתנא כאן סובר שמשקים את האישה גם אם נבעלה אחר כך באיסור לבעלה וגם אם קדמה שכית הזנות לבעל)

רנב"י: מדובר בגלגול שבועה (הוא קינא לה כשהיא נשואה ועל כך היא נשבעת - אבל אגב השבועה העיקרית שלה היא נשבעת שבועה אגבית על האירוסין)

שומרת יבם במשפחת כהונה

סתם כן: אוכלת,

כשאחד האחים חלל: אינה אוכלת

עשו בה מאמר: אוכלת (היתה גירסא לפיה ר' יוחנן קבע שאינה אוכלת אולם גירסא זו נדחתה)

נתנו לה גט: ר' יוחנן: לפי כולם אוכלת (ר"מ פסל בארוסה כיוון שהיא עומדת בפני איסור תורה - כאן הייבום יהיה רק איסור דרבנן)
ריש לקיש: לפי כולם אינה אוכלת (ר"א ור"ש הכשירו בארוסה כיוון שהיא בתהליך שבדרך כלל מכשיר בתרומה - כאן מדובר בגט שהינו תהליך שפוסל בכהונה)

יבמות נח: (ש3 מהסוף) עד נט: (ש7 מהסוף)

ביאור מושגים

מיאון - ילדה קטנה שיש לה אב - אביה מקדשה מהתורה. כדי לדאוג לבנות יתומות תיקנו חכמים שאימם או אחיה הגדול יוכל לקדשה מדרבנן. קידושים אלו הינם רק מדרבנן וכשהילדה מתבגרת היא יכולה להחליט שאינה רוצה את בעלה (למאן בוי) ואז הקידושים יתבטלו. ר"ח מברייסק (אישות ב:ט) חידש שהקידושים אמנם מתבטלים והיא נחשבת כאישה שלא היתה נשואה. אבל למרות זאת כל התקופה שהם חיו יחד נחשבה כתקופה שבהם היו נשואים ולכן אינו חייב להחזיר לה את מעשיה ידיה ולכן הביאות שבא עליה לא נחשבות ביאות זנות (לכן בסוגייתנו ניתן להעמיד את המקרה של ביאה שלא כדרכה שאינה ביאה של זנות במקרה של ממאנת)

משנה

הנשים האסורות על כהן גדול

אלמנה (גם אם היתה רק מאורסת)
מוכת עץ
ר"מ: אסור גם בבוגרת (ור"ש ור"א מתירים)

אם היתה מותרת לו באירוסין - ובזמן הנישואין אסורה
 היתה צעירה באירוסין ובוגרת בנישואין - אסורה,
 היה כהן הדייט באירוסין וכה"ג בנישואין - מותרת,

מאן שיש מקרים שמותר לכהן לישא אלמנה.

לומדים את ההיתר דווקא על המקרה השני כיוון שבו לא השתנתה האישה (השתנה רק מעמדו של הכהן) בניגוד למקרה הראשון שבו השתנתה האישה (התבגרה)

'אישה פתולה יקח'

ר"מ: אם היה כתוב **'פתולה'** - הייתי חושב שבוגרת מותרת
 כתוב **'פתולה'** - ללמד שבוגרת אסורה
 והוסיפה התורה את האות 'ב' (**פתולה**) - להתיר שלא כדרכה

ר"א ור"ש: אם היה כתוב **'פתולה'** - הייתי חושב שבוגרת אסורה
 כתוב **'פתולה'** - ללמד שבוגרת מותרת
 והסיפה התורה את האות 'ב' (**פתולה**) - לאסור שלא כדרכה

בוגרת:

ר"מ: אסורה לכה"ג,
ר"א ור"ש: מותרת לכה"ג,

בעלה שלא כדרכה:

ר"מ: מותרת לכה"ג,
ר"א ור"ש: אסורה לכה"ג,

רב: אישה שנבעלה שלא כדרכה - נחשבת בעולה ופסולה

א. לא ניתן ליישב את דברי רב עם ר' מאיר (כיוון שיש ברייתא המתירה לכה"ג שאנס בתולה לישא אותה - ניתן להסביר את הברייתא רק אם מניחים שהוא בא עליה שלא כדרכה וביאה שלא כדרכה אינה פוסלת)

ב. ניתן ליישב את דברי רב עם שיטת ר' אליעזר רק אם מדובר על ממאנת (אם מדובר על פנויה ר' אליעזר אוסרה מצד ביאת זנות ואם מדובר על בהמה - ביאת בהמה אינה נחשבת)

המקור: לא תביא אתנן זונה ואחיר כלב'

התורה אסרה רק אתנן זונה (כסף שניתן תמורת זנות) ומחיר כלב - אבל אתנן כלב (כסף שניתן על רביעת כלב) - לא נאסר. מכאן שביאת בהמה אסורה אבל אינה ביאה.

ביאת בהמה אסורה באיסור חמור מאוד - אבל אינה פוסלת